

D. D.

DISSE¹⁶RAT¹⁶T¹⁶O ACADEMICA

DE

DISCIPLINA
MORALI
VETERUM
HYPERBOREORUM,

CUJUS PARTEM PRIOREM,

Suffrag. Ampl. Fac. Phit. in Reg. ad Auram Academia,

PRÆSIDE

MAG. JOHANNE
BILMARK,
HIST. ET PHIL. PRACT. PROF. REG. ET ORD.

Publice ventilandam sifit

JOANNES HAQ. LENÆSIUS,

ANGER MANNUS.

IN AUDIT. MAJ. DIE XIX. APRIL. MDCCCLXIV.

H. A. M. C.

ABOÆ, Impressit Joh. CHRISTOPH. FRENCKELL,

JOANNES HAQ. LENÆSIUS

S:Æ R:Æ M:ÆS
MAGNÆ FIDEI VIRO,
REVERENDISSIMO PATRI ac DOMINO,

D:NO O L A V O KJÖRNING,

S. S. Theologiæ DOCTORI Celeberrimo,
Diœcœfœs Hernsandensis EPISCOPO Eminentissimo,
Venerandi Consistorii PRÆSIDI Gravissimo,
Gymnaſii, quod ibidem floret, Scholarumque per Diœcesin
EPHORO Accuratissimo,
MÆCENATI MAXIMO.

Ορθῶς καὶ καλῶς ὑπὸ πνῷ τῶν σφῶν εἴρηται, ἐπ Φωνὴν
λαλεῖν φωνὴν θεῖν εἰνι. Εἰ δὲ ὅτις ἔχει τὸ πεῖγμα, τίς ἀξίως
ἂν επεισέσται Σε, ὡς Ἐφορεὺς θεοφιλέστατε, τῆς πειστητος καὶ γενιστη-
τος, ἱστίνος χάρειν Σε ἀριστον καλύστωντες, δις τῇ Φιλανθρωπίᾳ
καὶ καλοκαγαδίᾳ ἔνικες Σοὶ κατεπουεάσω. Όσοι μὲν γαρ τὸν αἰδεστι-
μον τὸ προσώπον Σε ἴδοντες ἔτυχον, ἐξ ἐνὸς σόματος ἰμολογύσθων, οὐδέν
Σε όπερες πειστεργον, όπερες φύσει εἶναι γενιστεργον. Τι δέ τὰν
ἄλλων ἐξηγέοματα τὸν κρίσιν, αφ' ὧντος αὐτῆς τὸ διαθέσιον Σε
περὶ ἐμαυτῷ ίσιαν ἐλαβον πείρην, πάσους ὠδας τῆς κατηροῖς
καὶ μανασίας ψυχῆς Σε ἐλάττης εἶναι μαδόν; ταῦτο μει ἀλιον
γέγονε τὰ τολμαν ἐνδοξοτάτω ὄνόματι. Σε αισθεῖα αισθῖσαι τοῖς
δια τὰς αἰπαρχας τῶν Φρεγιπῶν με περὶ λὰ ἐλευθερια ἡραί-
ματοι ής μεν εν θρασύτητις ήτα πολλήν μοι συγγνώμην ἔχης, Σε,
Ἐφορεὺς αἰδεσιωτατε, πολὺν καὶ πολλάκις παρακαλῶ, οὐδεποτε
ἐκπιστος τῷ θεῷ ἵκετεύων, ήτα τὸν πριωτατον θιον Σε εἰς τὸ
ἀκρέπτω τὸ γέρατος διασώσῃ, μὴ πώποτε διαλιπὼν οὐδὲν λαν έις
τὴν αἱμοτέραν ἐνδαιμονίαν Σε λυστελλόντων. Τὸν Φρεγιπὸν ἐστησε

REVERENDISSIMI NOMINIS TUI

cultor & cliens devotissimus
JOANNES HAQ. LENÆSIUS.

VIRO Parcelebri atque
Exterientissimo,

Dn. Doct. NICOLAO
GISSLER,
Log. & Metaphys. Lectori in Reg. Gym-
nas. Hernö. Dexterrimo. Confis. ib.
Adlessor. Academique Scient.
Stockh. Socio Dignissimo.

VIRO Admodum Reverendo atq;
Praelarissimo,

Dn. Mag. OLAVO
UNÆO,
Pastori in Thorsaker Meritissimo.

VIRO Admodum Reverendo atq;
Praelarissimo,

Dn. Mag. ERICO
HELLBERG,
Frequent. & Pocleos Lectori in Reg.
Gymnas. Her. ol. accuratissimo. Con-
fis. ib. Adlessori gravissimo.

VIRO Plurimum Reverendo atq;
Clarissimo,

Dn. BENED. REFENIO, Dn. JOAN. HORNÆO,
Urbis Hernö. Pharmacopœæ
Soctissimo.

VIRO Evergetæ OPTIMI, ob plurima tam in se,
quam in domum paternam, collata favoris docu-
menta, in perpetuum reverentie atque observantie testi-
monium, tenuem huncce atque levi penicillo delineatum
studiiorum fœtum, cum voto perennaturæ VESTRÆ inco-
lumentatis calidissimo offert atque consecrat

NOMINUM VESTRORUM
cultur humillimus
JOANNES HAO LENÆSIUS.

VIRO Amplissimo ac
Consultissimo,

Dn. MATTHIÆ
KJÖRNING,
Civitatis Herstaldensis Consili
Æquissimo,

VIRO Admodum Reverendo atq;
Praelarissimo,

Dn. Mag. JOHANNI
THELAO,
Pastori in Botha meritissimo.

VIRO Admodum Reverendo atq;
Praelarissimo,

Dn. Mag. JOHANNI
LÖFMARK,
Pastori ad cohoretum Praetoriam
digissimo.

VIRO Plurimum Reverendo atq;
Clarissimo,

Dn. BENED. REFENIO, Dn. JOAN. HORNÆO,
Urbis Hernö. Pharmacopœæ
Soctissimo.

HANDELSMANNEN i Stockholm,
ÅDEL OCH HÖGACKTAD,
Herr PETTER BUCHT,
MIN GUNSTIGE GYNNARE.

Under den tid jag haft åran, at handleda *Herr Handelsmans* Dygdige och Välartade Son uti Bokliga konster, har jag utaf *Herr Handelsman* fått inhåmta flera välgjerningar, än jag skulle hinna at uprakna. EDER godhet, *Herr Handelsman*, bör jag tilskrifva, både at jag får vistas vid detta lystra Lärosäte, som ock at jag i dagsljuuset kunnat framgifva detta Academiska Arbete, som handlar om Våra Förfäders Sedolåra. Bågge desse omständigheter kunna ej annat, än försätta mig hos *Herr Handelsman* uti djupaste förbindelse. At afbörla min skuld, hos EDER, *Min Gunstige Gymnare*, blifver väl både nu och i framtiden för mig en omöjlig sak; imedertid skal jag nyttja alla tilfället, at övertyga EDER om min vördssamma årkånsla och beständiga tilgifvenhet. Til et vedermåle häraf, upoffrar jag EDER, *Min Gunstige Gymnare*, desse pappers blad, med ödmjuk anhållan, at *Herr Handelsman* dem gunstbenägit uptager. Sluteligen önskar jag, at den Högste GUDEN värdes bekröna *Herr Handelsman* och *Des K. Omvårdenad* med all sielf begärlig sällhet, befrämja *Des lofliga handtering*, samt gjöra *Des lefnads* dagar både många och glada; i hvilken önskan har åran med oafslatelig vördnad framhårdta

ÅDLE OCH HÖGACKTADE HERR HANDELSMANS,
MIN GUNSTIGE GYNNARES,

MURORTEB
JANUARII 1710
JULIANI QAM SALLALOJ

ödmjukaste tjenare
JOANNES HAQ. LENÆSIUS,

*Stulta hæc invidia est, cui cuncta recentia fordan;
Invida stultitia est, cui nova sola placent.*

OWENUS.

Quæ in præceptis virtutum tradendis, atque in vitæ ratione his convenienter dirigenda occupatur Philosophia Moralis, præter alios, quos nacta est, titulos honorificos, *Scientia humana* haud immerito appellatur. Omnis enim reliqua cognitio, ex qua demumcunque Philosophiæ penu ipsa de promatur, de rebus, extra nos positis, plerumque nos instruit, sed ad intimam nobisque propriam indolem rite cognoscendam parum valet; dum contra Philosophia Moralis in cordis, in quo totum hominem, haud aliter ac Mechanici totum quoddam corpus in centro ejusdem gravitatis comprehendens subinde ponunt, concipere licet, inclinationibus emendandis entheam vim suam exserit.

A

rit.

rit. Reddunt quidem ceteræ disciplinæ nos magis intelligentes, magis disertos, adecuratores quoque in rationum calculis rite subducendis, soleriores in naturæ mysteriis indagandis, nec non ingeniosiores in aliis aliusque argumentis inveniendis; disciplina autem Moralis sola nos & meliores efficit & feliciores. Hæc enim ad bonorum morum culturam homines manuducendo, ipsos natura feroes sensim mitescere facit, &, quos diversa studia atque variæ propensiones admodum disjungunt, innoxiis lenociniis ita conjungit, ut mutuis officiis communem promoveant utilitatem. Hæc quoque tutissimam monstrat viam ad felicitatis apicem, & ad illud, quod tanta animi contentione querunt mortales, Summum Bonum pervenienti; ex quo rite cognito fortissimæ bonarum actionum rationes sumi possunt (*a*). Quamobrem etiam, si Historiam, fidam illam rerum antiquissimarum Magistras, consulamus, facile deprehendemus, quod nulla fere gens fuerit, quæ in studium disciplinæ Moralis, suo licet modo ac dispari successu, non incubuerit. Nam & illi ipsi populi, quos barbaros appellarunt veteres, disciplinam Moralem non omnino neglexerunt, sed varia posteris suis reliquerunt præcepta, quæ ad morum emendationem & vitæ integratatem apprime faciunt. Quid? Quod hæc ipsa velut stamina sint, ex quibus concinnam suam telam Moralem acutissimi Græcorum Philosophi postmodum confecerint (*b*). Quocirca tamen monuisse juvabit, quod barbari hi, densis ignorantiae tene-

tenebris involuti, a recta virtutis semita longissime subinde deflexerint, atque nubem pro Junone saepe fuerint amplexi. Nolumus merita Chaldaeorum, Aegyptiorum, Persarum, aliarumque gentium in disciplinam nostram jam exponere, ne extra oleas vagari videamur; perspicue solummodo ostendemus, quod Veteres Hyperborei in isthoc negotio palmam multis reddiderint dubiam. Simplicia quidem & pauca tradiderunt præcepta; longa experientia, ut videtur, edocti, quod multis non sit opus, sed efficacibus, quæ facilius intrant & tenacius hærent (c). Quarat autem quispiam, cur in antiquissima hac morum doctrina explicanda industriam nostram, quam exiguum esse profitemur, collocemus; cum tamen præcepta moralia & clariora & utiliora hodie possideamus? Cui breviter respondemus, quod hinc partim deprehendamus eximiā nostrā præ majoribus lucem atque felicitatem, partim scopulos, ad quos illi naufragium fecerunt, probe detectos evitamus, &, nisi mens lava sit, hoc modo emendamus errores, notamus lapsus, supplemusque, quibus illi laborarunt, defectus. Taceant Athei, DEI existentiam atque animæ immortalitatem præfracte negantes; maiores enim nostri, quantumvis barbari, meliora ipsos docebunt. Denique: cum omnes fateamur, quod plura & meliora in moralibus, quam veteres, sciamus; pudeat nos certe in virtutum exercitio illis seignores esse. Tam innocuos vero conatus, quin B. L. in meliorem interpretetur partem, non tam speramus, quam confidimus.

(a) Bene igitur CICERO de Finibus Bonorum & Malorum. Libr. V. n. 15. Summum Bonum si ignoretur, vivendi rationem ignorari, necesse est. Ex quo tantus error consequitur, ut quem in portum se recipiant, scire non possint. Cognitis autem rerum finibus, intelligitur, quod sit & bonorum extremum & malorum, inventa vita via est, conformatioque omnium officiorum - - - - - Hoc constituto, in Philosophia constituta sunt omnia. (b) Hoc tanto majori jure adferimus, quod & Graeci, quantumvis gloriosi, diffiteri tamen non potuerint, quin a Barbarorum disciplina Morali multa mutuo sumserint: τὸ τῆς Φιλοσοφίας ἔργον ἐνοι Φασὶν βαρβάροις ἀξέπται, i. e. Philosophiam a barbaris initia sumisse, plerique autem, vid. DIOGEN. LAERT. Lib. I. §. I. (c) Quare MONTESQUIEU: Il y a de certaines vérités qu' il ne suffit pas de persuader, mais qu' il faut encore faire sentir; telles sont les vérités de Morale. Lettres Persanes p. m. 30.

§. I.

Quamvis per HYPERBOREOS omnes gentes, polo mundi arctico vicinæ, intelligi queant; hoc tamen loco illos solummodo indigitamus populos, qui Septentrionales Europæ regiones incolunt, quique Sveci, Dani & Norwagi, vel uno nomine Scandiani appellari jam diu siveverunt: qua quidem in sententia plerique nobis adstipulantur Geographi (a). Cumque disciplinam Moralem horum populorum ab antiquissimis, ad quæ unquam pertingere possumus, temporibus explicare jam nobis sit constitutum; in tela dissertationis nostræ rite

te contexenda necesse omnino est, ut paucis dis-
piciamus, quinam illi fuerint, quibus Scandinavi
suam debeant originem, & a quibus prima acce-
perint præcepta Moralia. Non equidem ignora-
mus, in quo quantaque sententiarum divertia cir-
ca præsentem quæstionem abierint Historici, qui-
bus componendis non sagacissimi quidem Oedipi
sufficeret industria; attamen ne partibus nostris de-
simus, paucis observamus, quod sive lingvarum
(b) & morum (c) convenientia, quæ in origine
gentis ejusvis investiganda multum momenti tra-
here putatur, in censum veniat; sive auctoritatem
præstantissimorum Scriptorum tam externorum (d),
quam indigenarum (e) consideremus, sive deni-
que arctam nominum affinitatem (f) spectemus,
singula huc collineant, ut sine hæsitatione statua-
mus, Scandianos Scythis suos debere natales.

(a) Vid. POMPON. MEL. *de Situ Orbis Libr. III. Cap. V*; nec non DIODOR. SICUL. *Litr. II. p. m. 130.* (b)
De convenientia utriusque Lingvæ, Scythicæ videlicet &
Gothicæ, nemo facile dubitabit, qui modo *LEXICON Scan-*
do - Scythicum Cel. VERELII, ut aliorum Antiquariorum mo-
limina siccò prætereamus pede, obiter perlustraverit. Quare
etiam Nob. PERINGSKJÖLD in *Annotat. ad vitam Theoderici*
p. m. 342. adserit, quod Gothorum Scytharumque unus i-
demque ferrœ sit, idiotismo atque dialecto solummodo dis-
crepans. (c) Nempe SILIUS de Gothis ita canit:

*Nulla domus, plaustris habitant, migrare per arva
Mos, atque errantes circumvallare penates.*

Cum quibus confer, quæ HORATIUS *Libr. III. Od. XXIV.*
9. 10. 11. & JUSTINUS *Litr. II. Cap. II. §. 3. seq.* de Scy-

this referunt, sicque constabit mores harum gentium adeo inter se convenire, ut ovum ovo vix sit similius. (d) Inter hos eminet STRABO Libr. I. ita scribens: ἀσπερ τὸ πέρις Βόρρων μηδὲ τὰ γνώμαια εἰνι εἰργαλι. Σκύθαις ἐκάλην. Quam quidem in rem notari etjam merentur verba ANASTASII Sinistae: Σκυθίας δὲ ἐιώθαστ καλέν οἱ παλαιοὶ τὸ κλίμα αὕτας Βόρρων. Εἴδετον οἱ Γερμανοὶ Δάρεις. Et PROCOPIUS de bello Gothicis Libr. IV. Cap. V. postquam Gothorum, Vestro-Gothorum, aliarumque nationum Gothicarum mentionem fecisset, subjicit tandem de singulis: οἱ δὲ νοῦς Σκύθαι οἱ ποτὲ ἄρω χρόνοις ἐπιλαλεῖσθαι, i. e. qui & Scythæ superiori ætate vocati sunt. Esto autem, quod HERODOTUS aliique Scriptores narrant, Scythes in aliis, in aliis vero Gothos confessisse terris; inde tamen non conficitur, populos hos genere fuisse diversos, quod obiter monuisse sufficiat. (e) ADAMUS BREM. in Libr. de Region. Septentrional. sru p. m. 143 fatetur, quod suo adhuc ævo Scandinavia dicta sit Scythia, & Sinus Balticus nuncupatus fuerit Pelagus Scythicum. Adeo scilicet inter omnes tum constabat, Scandinavos Scythis suam debere originem. (f) Quomodo Scythicum nomen in Gothicum sensim sit mutatum, ingeniose docet Nob. DALIN, in Histor. Patr. Tom. I. p. m. 17. & 18.

§. II.

Quemadmodum Græci suos prædicarunt Sapientes, a quibus prima prudentiæ (a) elementa hauserunt; ita quoque Historia docet, quod inter Scythes multi, iidemque præclarí, viri fuerint, qui magnam in variis disciplinis collocarunt operam, virtutisque præcepta cibibus suis sedulo inculcarunt. Sive vero antiquitatem sive auctoritatem spece-

spectemus, inter ceteros Scytharum Doctores eminet ZAMOLXIS (*b*). Sunt qui existimant, ipsum Pythagorā natu majorem fuisse (*c*); aliis contentibus, illum Pythagoræ æqualem, hujusque famulum fuisse (*d*). Quicquid sit; verum tamen est, quod in Græcia commoratus sit ZAMOLXIS (*e*): & quod multa ipsius placita Scholam redoleant Pythagoricam (*f*). Quæ ad scopum nostrum pertinent dogmata ejus, ut perhibent Auctores (*g*), hæc ferme fuerunt: Fugienda sunt hæc omnia, langvor in corpore, imperitia in anima, luxuria in Venerie, in civitate seditio, in domo discordia, in cunctis rebus intemperantia. Huic proximum locum sibi vindicat ABARIS, ex Hyperboreorum seu Scytharum gente ortus (*b*), Apollinis, quem valde coluerunt cives sui, Sacerdos (*i*), qui studiis in vario scientiarum genere magnam consecutus est famam (*k*). Pythagoram audivit; qui tamen, neglecto *τεχνικαῖς* quinquennio, compendiosa quadam ratione ad Philosophiæ suæ arcana ipsum deduxit, & plurima dogmata, DEUM & naturam spectantia, nec non varia & plane admiranda vivendi instituta illi tradidit (*l*). Tanto duce magnos adeo in disciplinis fecit progressus, ut, Pythagoræ judicio, dignus haberetur, qui reliquam discipulorum turbam ipsius loco institueret atque emenderet (*m*). Abaridem exceptit ANACHARSIS ex Scythis Nomadis (*n*), qui patrem Scytham, matrem vero Græcam habuit; siveque parentum ope in utraque lingua simul eruditus fuit. In Græciam pervenient,

ens, primum in *Toxarin*, popularem suum, incidit; cuius ope in familiaritatem Solonis fuit perductus, atque præceptis Moralibus probe ab ipso imbutus. In patriam vero redux Cato isthic Scythicus tanta in carpendis hominum vitiis usus est audacia, ut in proverbium apud Græcos abierit, eum, qui officii sui quempiam graviter admonearet, Scythicum imitari dicendi genus (o). Varia ejus adhuc supersunt apophthegmata, quorum nonnulla albo certe excipienda sunt calculo (p). Hisce omnibus non multo junior fuit DICENÆUS, qui leges Gothis præscripsit, ut justitiam colerent & pacifice viverent, quas in unum congregatas *Bilagines* seu *Leges Vicinales* appellari jussit (q).

(o) Ante tempora TALETIS Milesi Sapientes communiter dicebantur, qui copia sententiarum, ad mores pertinentium, gaudebant, nec non vitæ innocentia clari erant, ceu docent PLUTARCHUS *in vita Solonis* p. m. 80. atque AUGUSTINUS *de Civit. Dei*, VIII: 2. (b) De nomine hoc, diversoque ejusdem etymo conf. STANLEJI *Histor. Philosoph.* p. m. 697. 698; in primis vero DALINI *Liber. citat.* p. m. 24. (c) Ad hanc classem referendi sunt HERODOTUS *Cap. XCVI*, & SUIDAS. (d) Confr. DIOGEN. LAERT *Liber. VIII. Segm. 2.* atque JAMBLICH. *in vita Pythag.* p. m. 146. (e) Vid. in primis fragmentum Runicum *Histor. HJALMARI & HRAMERI* fol. IV. (f) Vid. in primis CAROL. LUNDIUM *in Libro de ZAMOLXI* (g) Confr. *Histor. JOHAN. MAGNI* p. m. 144. (b) Quamobrem Apollonius DYSCOLUS *in His. Comment. Liber. I. Cap. IV.* p. 9. Αβαεις δε ιξ της θορεων ην μεν αυτος των Θεολόγων. (i) Vid. STANLEJI *Liber. cit.* p. m. 702. (k) Quare hujus me-

meminit OVIDIUS in *Metamorph.* *Libr. V.* v. 85. (1) Vid. JAMBЛИCHI *Libr. cit.* p. m. 75. (m) Confr. JAMBЛИCHI *Libr. cit. C. XIX.* (n) Vid. STRABON, *Libr. VII.* p. m. 464. (o) Vid. DIOGEN. LAERT. *Libr. I. Segm. 101.* p. 65. (p) Confr. omnino STANLEJI *Libr. cir.* p. m. 90. Scriptor præterea de Re Bellica, de Legibus Patriæ suæ & de his, quæ solmnia sunt apud Græcos ad frugaliorem vitam, vid. BRUCHER. *Tom. I.* p. m. 219. (q) Vid. JOR-NAND. *de Rebus Get.* *Cap. 2.*

§. III.

Tendimus, quotquot sumus homines, ad felicitatis portum, oblatamque tranquillitatem ambabus complectimur manibus. Ut vero hæc farta etaque maneat, requiritur, ut cives domiciliis non longe dissitis utantur; quo & conjunctis viribus sese defendant, & mutuis auxiliis communem promoveant utilitatem. Sicut vero Scythæ venatibus præcipue dediti fuerunt, ita rara sibi constituerunt domicilia; quamvis igitur Reges suos habuerint, hi tamen vix suffecissent ipsorum tranquillitati in vastis adeo terris conservandæ, nisi virtutibus, tutissimis vitæ præsidiis, strenuam ipsi navassent operam. Cives ita bene moratos, & necessitate potius, quam doctrina, tales factos, in simplicitate, innocentia atque continentia valde confirmarunt viri illi docti, quorum mentionem §. anteced. fecimus, qui ut præceptis suis majorem vim adderent, non raro jactitarunt, se a propitio Numine hæc accepisse (a). Quare etiam virtutum, quales quidem obscura illa permiserunt tempora, studio adeo incla-

ruerunt, ut Scriptores tam Græci (*b*), quam Latini (*c*) propter hoc vehementer illos celebrent; sicque de ipsis valeat, quod PYRRHUS, cum Romanorum videret aciem, est professus: quod videlicet in horum barbarorum disciplina nihil barbari fuerit.

(*a*) In hunc modum Zamolxis per triennium in domo quadam subterranea sese occuluit, atque suis demum redditus jactitavit, se a VESTA in moribus, quos illis cum exposuit, fuisse institutum, vid. LUNDIUM in Zamoixi Cap. IV. §. III. (*b*) Quamobrem HOMERUS Iliad. XIII. 6. Abios, qui ex Scythis Nomadis fuerunt, mortalium justissimos vocat. Similiter HERODOTUS Libr. I. p. m. 149: Nullius, inquit, nationis earum, quæ sunt intra Pontum, aut aliquid ad sapientiam pertinens proferre possumus, aut virum ullum pro erudito habitum novimus, si a Scythis & Anacharsi discedamus. Et STRABO Libr. VII. p. m. 302. fatetur, quod inter Scythes, non obstante educatione parum culta, equorum quippe lacte vescuntur, in curribus degentes, reperiantur tamen, qui justitia omnes mortales superasse videantur. (*c*) Omnia instar ea adduxisse juvabit, quæ JUSTINUS ex Trogo Pompejo Libr. II. Cap. II. §. §. 14. adfert: Justitia gentis (Scythica) ingenii culta, non legibus. Profsus ut admirabile videatur, hoc illis naturam dare, quod Græci longa sapientium doctrina præceptisque Philosophorum consequi nequeunt, cultosque mores inculcæ barbaræ collatione superari. Tanto plus in illis proficit vitiorum ignoratio, quam in his cognitio virtutis.

§. IV.

Variis Scythæ agitati casibus, & in vastis solitudinibus ne quidem ab hostium insultibus immunes, solum vertere sunt coacti, quare ad septem-

trio-

trionales hasce oras sese contulerunt; ubi loca, vi-
 tæ ipsorum rationi perquam idonea, invenerunt
 frequentia. Quin magnam rerum suarum jaētu-
 ram hisce fecerint migrationibus, nemo dubitat;
 sapientiam tamen, ceu tabulam naufragio ereptam,
 secum in novam transtulerunt patriam. Sicut au-
 tem Poëtæ antiquissimarum gentium optimi mo-
 rum Magistri sunt habiti (*a*); ita etjam inter majores
 nostros virtutis præcepta in primis docuerunt *Skal-*
di (*b*), Poëtæ illi Hyperborei. Scilicet semita vir-
 tutis communiter aspera habetur, & præcepta Mo-
 ralia plerisque rigida nimis videntur; quocirca ne-
 cessesse interdum est, ut ipsa syrmate velut quodam gratio-
 ri vestiantur. Hanc autem operam nobis commodat
 Poësis; siquidem numerosa illa oratio, quam hæc
 postulat, efficit, ut graffissima præcepta non sine
 voluptate legantur, lecta facilius memorie inhæ-
 reant, & repetita aculeos quosdam relinquant, qui
 pectus non adamantineum perquam vellicant. Valde
 præterea commovemur, si ex Historiæ penu præclara
 depromantur exempla, præcipue vero si egregia ma-
 jorum facinora, quibus dissimiles sine tacita expro-
 bratione esse nolumus, clare proponantur (*c*). Hoc præstiterunt veteres *Skaldi*, qui Heroum facta,
 qualia ipsi coram plerumque viderant, numerosa
 oratione expresserunt (*d*). Enimvero ut gravitate
 eximia eminuerunt majores nostri, quam ipse soli
 cœlique genius illis quasi indidit; ita in carmini-
 bus seria plerumque, ut Regum facta & Heroum
 laudes exposuerunt, tanto majori laude sic digni,

quam Romani, qui sub deserptionum melle perniciossima venena lectoribus non raro propinarrunt (e). Faceta tamen quædam etiam hic interdum reperimus; sed tamen quæ honesta, casta & decora sunt, quæque legi possunt a Sacerdoce Vestæ, adstante etiam aut Catone aut Bruto (f).

(a) Quare BASILIU^S apud Vossium de Se^ttu Cap. IV. §. 4. pulchre monet, quod omnis Poësis Homeri sit laudatio virtutis, omniaque ad hanc referat, præter ea fortasse, quæ ad ornatum adspersit. (b) Ita dicti sunt a Skalla resonare & alta voce canere; unde vocabulum hoc convenit cum Hebræorum נָשׁוֹן habens loquendi copiam. Quare HOMERUS a nostris dicebatur: Agætastr at Skaljskap og Malsimi i. e. præstantissimus Poëta & Magister Eloquentia. Skaldi vero dicti sunt Poëtae nostri, quod sententias, Heroicam indolem indicantes, alta sed grata voce masculine expresserint. (c) Hinc Poëfin, Historiam & Ethicam, disciplinas magno viro utilissimas censuerunt veteres, vid. VIRGILII Elog. IV. 26. 27. (d) Copiose de his disserit WETTERSTEN in Dissertatione de Poësi Skaldorum Septemtrionalium. (e) Huc pertinent nostrorum cantilenæ militares Här^soglis, hodie Kämpewisor dictæ. (f) Talis est cantilena HJALMARI, quæ habetur in Hist. HERW^AR. Cap. V. p. 68.

§. V.

Sicut porro Druidum fuit officium, curam religionis & omnium, quæ ad cultum Numinis pertinebant, agere, nec non justitiam inter cives administrare (a); ita nullum omnino est dubium, quin ad mores Hyperboreorum emendandos multum etiam hi contulerint. Celebrari quoque solent Vates (Wisendamen); verum cum hi præstigiis

potius, quam rationibus populum in officio contine-
rent, disciplinam moralem magis perverterunt,
quam promoverunt. Hoc igitur ardelionum genus
a gravi Hyperboreorum natione tanto in honore
non fuit habitum, ac Skaldi atque Druides (*b*).
Ab his modo nominatis distingvendi sunt SPE-
KINGI (*c*); nam ut Skaldi Poëticæ svavitatis con-
ditores, quæ dictu factuque honesta erant, carmi-
nibus suis concelebrabant, & posterorum memoriae
atque imitationi commendabant; ita Spekingi,
civilis Sapientiæ Professores, morum publicorum
censuram agebant, & regibus in judiciis aliquisque
negotiis gravissimis pace belloque consultores per-
petui aderant (*d*). Omnium vero maxime ad
probos Gothorum mores, quos exteri etiam cele-
brarunt Scriptores (*e*), Regum contulit auctori-
tas, qui longinquis fatigati expeditionibus omne
relicuum vitæ tempus in poliendis civium suorum
animis collocarunt (*f*). Hoc denique loco non est
reticendum, quod Majores nostri, perinde ac Græ-
ci & Romani, suos olim habuerint campos Martis,
vulgo Lekwallar (*g*) dictos, & quod singula
ipsorum exercitia huc tetenderint, ut cum vires cor-
poris firmarentur, tum etiam aries mentis auge-
retur, & animus contra imminentia quævis peri-
cula corroboraretur (*h*).

(a) Vid. Nob. DALINI *Histor.* modo citat. Tom. I. p. m.
112. (b) Vid. *Histor.* ORWARI ODDE Cap. 3. p. 3. & 4.

(c) Spak, unde Speking, significat vel mansuetum, vel virum,
qui longa & difficulti experientia sapientiam sibi acquisivit,

vel etiam qui alias in officio continet. Fuerunt autem duodecim omnino apud Regem, vid. HERWAR. *Histor.* Cap. XIV. p. m. 138. (d) Confr. VERELII *Ranographie Scandinavæ* p. m. 7. (e) Confr. Epistol. DAVID CHYTRÆI *Glossologie Herod. præmissam.* (f) Hinc de Rege HEIDRECO testatur *Histor.* HERWAR. Cap. XIV: Han lietti nu hernadi, oc samdi riki sitt oc sidadi efter thai gjorda hiner agiæstu Kongar: i. e. A piratica nunc vacans, bene administravit regnum suum & bonos promovit mores, sicut præstantissimi Reges tunc facere solebant. (g) Vid. STUR-LONIDIS *Heims Kringla,* & alias veteres *Histor.* (b) Vid. *Histor.* EIGILLI & ASMUNDI p. 2. una cum notis SALANI ad nomen *Idrotter.*

§. IV.

Vidimus haec tenus, quorum auspiciis atque studiis disciplina Moralis inter Majores nostros partim conservata, partim etiam promota fuerit; postulat nunc instituti ratio, ut, quantum antiqua permittant monumenta, paucis dispiciamus, quænam ipsorum fuerint placita in capitibus, ad nostram Scientiam pertinentibus. Occupatur autem Philosophia Moralis in manuducendis hominibus ad virtutes, quæ consistunt in actionibus, Legum præceptis convenientibus; quo quidem intuitu officia haud inepte nuncupantur. Hæc vero ad tres commode revocari possunt classes, ita nimirum ut ostendatur, quomodo ex solo rectæ rationis dictamine nos gerere debeamus partim erga DEUM, partim erga nos ipsos, partim denique erga alios homines. Cumque veteres Hyperborei triplex hoc disciplinæ Moralis objectum non solum agnoverint, sed

sed cuivis certa officiorum genera esse exhibenda
censuerint; filo hoc Ariadnæo, ceu tutissimo, in ipsorum placitis explicandis in posterum utemur (a).

(a) In Moralibus proponendis usi sunt veteres Scandiæ incolæ methodo in primis parænetica, ceu probant cum sententiæ illæ auro cedroque dignæ, quæ in antiquis passim occurruunt Historiis, tum etiam Oda illa *Hawamaal* dicta, quam composuisse dicitur Othinus, quæque specimen disciplinæ Moralis veterum Hyperboreorum nobis exhibet luculentissimum.

§. VII.

Quamvis vetustissima monumenta perlustrando gravissima barbarie atque ferocitatis gentium vestigia non absque ægritudine reperiamus; simul tamen fatendum, quod, densa licet ignorantia caligine involutæ fuerint, Supremi tamen Numinis aliæ clatiorem, obscuriorem aliæ habuerint notitiam; adeo ut ipsi gentilium Philosophi libere sint professi, quod nulla natio adeo fera esset, quæ non aliquem Numinis sensum haberet (a). Immo licet ignoraverint, quo apto nomine DEUM appellarent; talibus tamen titulis ipsum plerumque insigniverunt, qui summam indicarunt excellentiam (b). Quæ generaliter modo monuimus, valet omnino de Majoribus nostris, quippe qui DEO agnito nomina tribuerunt, maximas significantia perfectiones (c). Enimvero quam de DEO habuerunt cognitio, temporum vicissitudinibus haud parum fuit obnoxia. Sicut enim aquæ eo puriores esse solent, quo minus ab ipsa distent scaturigine; ita quoque cognitio pri-

mo-

morum Scandianorum Theologica & Moralis minus corrupta erat; quæ vero ab OTHINO II. introducebatur, variis errorum purgamentis fuit inquinata. Nihilo tamen minus Supremi Numinis existentiam agnoverunt, quod a ceteris Diis minoribus per nomen ALFADER, quod omnium rerum patrem indicat, distinxerunt. Quocirea non est reticenda methodus ratiocinandi, qua usi sunt simplices hi populi in existentia DEI indaganda. Seilicet motus siderum, quos per aliquot secula a majoribus suis observatos acceperant, lumen solis, pluvias, ventos, æstus maris, terræque fructus aliqua non sine summo auctore & moderatore existere posse, facile intelligebant. Quamobrem ut ARISTOTELES ex motu ad motorem inferebat; ita illum prius, qui astra regeret, quam hæc, existisse, hi quoque prævidebant (*a*). DEUM porro cælum, terram atque singula, quæ his continentur, ipsumque præcipue hominem, operum suorum principem, creasse, iidem docuerunt (*e*). Porro sicut DEO perfectiones quasvis tribuerunt; ita boni omnis fontem atque largitorem illum esse sibi persuaserunt. Cum vero multa simul mala in hoc mundo animadverterent, hæc malo cuidam genio natales suos debere existimarunt; duo igitur constituentes rerum principia, nam BALDUR bin gode beneficia quævis hominibus concessit, LOKE autem continuis ipsos vexavit malis (*f*). Inter calamatum vero moles fatiscenti generi humano suppeditias tulit beneficium Numen, modo JAFNHAR (*g*), modo

modo THORERUS (b) dictum, quippe quod cum liberis LOKI, in primis vero cum MIDGARDS-ORMEN (i) seu peccato, diu & fortiter pugnavit (k), tandemque ipsum in fundum maris præcipitavit (l).

(a) Sic PLATO *Liber. X.* de Republ. *Anu. et av. Graeci*
 $\sigma\chiεδον \epsilon\lambdaγνες$ Je regi $\beta\alpha\gamma\beta\alpha\gamma$ roμηζον ειναι Το Εετον

hoc est: omnes homines tam Græci, quam barbari DEUM esse existimant. (b) Hanc igitur formulam a gentibus receptam & cantari solitam observat BRISSONIUS: Es Cælestè Numen. Es Magne Jupiter. (c) Singula nomina, huc spectantia, non absque voluptate legi possunt in DALINI *Histor. cit. Cap. 5.* §. 3. (d) Quare EDDA: Han mande syrr wered hafa, än himen tyngleen, i. e. ante ipse fuit, quam luminaria cæli. (e) Hinc EDDA ex edit. GÖRANSONII *Mytholog. I. p. II.* Da svahr JAFNHAR: Han (GUD) smidade himin, ok jord ok lopt. Da mälti Tridi: Hit er meira er, han smidadi himin ok jord, at han smidadi Man ok gaf honum and at lisa, tho skal likamr funa; hoc est: Tunc respondit JAFNHAR: ipse DEUS condidit vel cudit cælum & terram & ærem. His adjecit Tertius: magnum quidem hoc, quod fecerit seu cuderit cælum & terram, majus tamen adhuc, quod condiderit hominem, & dederit ei animam, quæ vivet, corpus autem saticeat & putrefiat. Primi autem generis nostri parentes dicti sunt ASKUR & EMLA, vid. *Notas Gudmundi Andrea ad Stroph. 3. Voluſp.* (f) Vid. EDD. *Mythol. 20:43.* (g) Ita vero dictus, quod ejusdem excellentiæ cum Supremo Numinе esset. (h) Confr. EDD. *Mythol. 2.* (i) Vel hoc ipsum vocabulum satis superque indicat, quod veteres Scandiani per traditionem multa, ab Israëlitis accepta, Mythologiae suæ inferuerint. Notum quippe est, quod primi parentes a serpente Paradiso seducti fuerint ad comedendum ex fructu arboris scientiæ boni & malii, quæ in medio *Horis EDEN* fuit, & quod peccatum hoc modo primo

fit introductum. Enimvero *Mid-gards-ormen* significat serpentem, in media villa hospitantem, quem *Loke* seu Diabolus produxit. En igitur exiguae quasdam Historie Mosaicae lacinias. (*k*) *Vid. EDD. Mythol. Cap. 28.* (*l*) *Vid. EDD. Mythol. Cap. 29.*

§. VIII.

Fuerunt gentes plurimæ, quæ, non minus ac veteres Hyperborei, duo admirerunt rerum principia, alterum bonum, alterum vero malum; cumque genius bonus vi naturæ suæ beneficia quævis in homines conferret, malus autem calamitates in illos immitteret, non illum, sed hunc, quovis cultus genere sibi devincire & propitium reddere studuerunt. Quanto his melius majores nostri, qui agnitionem dependentiæ suæ a supremo Numine omnigena veneratione probare sunt annisi. Firmiter itaque tenebant, quod votis ac precibus ab ipso solum DEO impetrare possent & præsidium & auxilium; quippe qui ut benignissimus, ita potentissimus (*a*). Et hanc quidem sententiam non intra grati animi penetralia premebant, sed supplicibus etiam gestibus indicabant (*b*). Quocirca munifici Creatoris non adeo immemores fuerunt, ut bona accepta sibi solis reservarent; sed eorum, quæ carissima habebant, partem quandam ipsi quasi redhostimenti loco obtulerunt. Sic gratum probaturi animum, partim fruges, partim victimas aliarum animantium Numinibus immolarunt (*c*). Verum simplex ille atque innoxius cultus non diu viguit. Crescente enim postmodum superstitione, ex perversa applicatione opinionis, quæ non admodum in-

inepta videtur; quod scilicet DEUS eo magis placatur, quo pretiosiora ipsi oblata essent sacrificia, tēterrīmus ortus est cultus. Nam ab hominibus (*d*), præstantissimis animalium, improbas posthæc non abstinuerunt manus; sed, urgente gravissimo necessitatis telo, ipsos Principes atque Reges horrendum in mollem Diis immolare non dubitarunt (*e*). Quæ facinora ut merito exhorrescimus, ita in laudem Majorum nostrorum haud erit reticendum, quod inter XII exercitia (vulgo *Iderter*), quibus eminere pulchrum duxerint, etiam posuerint, in DEORUM cultu & sacrificiis peculiarem ostendere zelum ac venerationem (*f*). Enimvero cum singula, quæ in cultu Numinis observarunt Hyperborei, ulterius persequi, instituti ratio non permittat, ad alia p̄gimus momenta.

(*a*) Quare *Thorsteinum*, sic verba facientem, inducit Historia, *Watzaela* dicta: Nu vil ek heita a than sem folina hæfir skapad, thui ek trui han mattugastan, at gjora that, hoc est: nunc illi, qui solem creavit, hoc votum voveo, illum enim summæ potentiae ad hoc faciendum credo. (*b*) Supplicum gestus hoc modo describit *LUNDIUS* in *Zamox*. Cap. V. §. 20: In adorandis Diis stantes pura mente, puris manibus, capite opero, corpus dextrorsum in orbem circumagebant, procumbebant etiam, dextramque ori admoventes, osculum labris premebant, tum deinde sedebant. Huc quoque pertinent, quæ in Historia *OLAVI* Cap. II. legimus: Tha bloopu bæðer aller opp oc lulu thui skrimssi, id est: Tunc surrexerunt omnes rustici, & coram simulacro sese incurvarunt. (*c*) Confr. omnino Histor. *OLAVI Tryggwassonii*: *HAKON JAKL* for stundom til lands oc færdi forner

GUDum sinum, oc vaitti theim akall mikit, id est: HAQUINUS JARLUS interdum e navibus in terram descendit, donaque Diis suis immolavit, eosque multis invocavit precibus. Inter animalia autem generosos præcipue equos obtulerunt, confr. in primis *Natas VERELLI ad Histor. Gotbric. & Rolf. p. m. 62.* (e) Tempore belli convenientissima victima, quæ Diis immolabatur, fuit captivus, primitiæ velut futore victoria. Hinc *JORNANDES de Reb. Get.* memoria prodit, quod Gothi Mattrem semper asperrima placaverint cultura. Nam victima ejus mortes fuerunt captivorum. (e) De DOMALDERO *Vid. STURLONIDIS Libr. cit. Cap. 18.* & WILDE in *Observat. ad PUFENDORF. Cap. IV. p. m. 130;* Adde etiam, si placet, *Histor. HERWAR. Cap. IX.* (f) Confr. RUDBECKII *Atlant. Tom. I. p. 555.*

§. IX.

Nihil adeo esse absurdum, quod non ab aliquo dictum sit Philosopho, jam dudum conquesti sunt veteres; quæ quidem sententia vel potius ingenii humani portentum, cum pluribus a nobis probari posset, tum hac occasione monuisse sufficiat, quod & olim & recentiori ævo fuerint Viri docti, qui immortalitatem animæ speciosis argumentis impugnare non dubitaverint. Serio ne animus ista venditaverint placita, alii judicent. Confundantur vero, dum ex antiquis discunt monumentis, quod illi etiam populi, quos barbaros vocant, meliora ipsos docere potuerint. Profecto veteres Hyperborei non adeo obesæ fuerunt naris, ut sibi persvaserint, animas interire, sed constanter docuerunt, has fatiscentibus superesse corporibus

bus (a). Hinc etiam doctrinam de immortalitate animæ & vita post hanc alia, a primis progenitoribus acceptam, posteri ipsorum sedulo retinuerunt (b); immo perquam probabile est, quod argumento tanti momenti permoti virtutibus strenuam naverint operam (c). In altero autem seculo boni fortisque viri (d) quovis felicitatis genere, quod excogitari unquam posset, mactabantur (e); contra ea mali, quin & ignavi, exquisitissimis multabantur suppliciis (f). Vehementer tamen errarunt Majores nostri, quod crediderint, voluptates cælestes crassas admodum, illisque, quibus in hac vita fruebantur, parum dissimiles esse (g), nisi quod iisdem & maiores & diurniores forent; qui quidem error late adeo serpsit, ut præcordia omnium fere populorum, quos gentiles nuncupamus, occupaverit (h).

(a) Sicut animam divinæ esse originis existimarent veteres Hyberborei; ita etiam eandem perennitatem crediderunt. Quare HERODOTUS Cap. XCIV. Getas cognominat Αγανθοὺς, eo quod semori non arbitrentur, sed illum, qui fato fungitur, ire ad Zamolxin. Et JULIANUS in Libr. de Cæsariis: Sunt Getæ omnium, qui unquam sunt, bellicosissimi, non tantum ob corporis robur, sed propter eam, quam eorum animis defixit opinio nem, qui apud eos colitur, Zamolxis. Non enim semori, sed in alias transferri fides existimantes, paratus faciunt, quam cum iter ad peregrinationem suscipiant. Haec enim JULIANUS. Facilius equidem largimur, quod Zamolxis in hac sententia de immortalitate animæ cives suos variis confirmaverit argumentis; parum autem verisimile est, quod hec dogma ab illo legislatore primum acceperint; siquidem jam inde ab

antiquissimis retro temporibus sibi perspectum habuerint,
quod DEUS animam creasset, ut viveret seu perennaret:
Han smidati Man oc gef honum and at lifa. (b) Plura hu-
jus rei argumenta ex antiquis nostris depromuntur Histo-
riis. Sic in *Histor. HERIBAR.* p. 1. mentionem factam legi-
mus regionis, quæ *Godheim* appellabatur, in qua homines,
post fata ovantes, nec morborum examinibus, nec senectu-
tis ærumnis premerentur, sed latam temper degerent vitam.
(c) Confr. LOCENII *Histor. Svo - Gotb.* p. m. 9. (d)
Hinc in EDDA legimus: A sunnan verdum heims enda or-
sa stadr er allra er fagrstr oc biartari enn folin, er Gimle
heitir. Han skal standa tha er himin oc jord syrir farast:
oc byggva than stadin retlatir Menn um alldir alla, hoc
est: Ad meridiem in fine orbis locus est omnium amoenissi-
mus & sole splendidior, qui *Gimle* dicitur. Durabit iste,
sole & terra pereuntibus, illumque incolunt viri justi per
omne ævum. (e) Duo admodum fuerunt conclavia, quibus
mnes proborum excipi credebantur. Primum erat *Vallhall*,
ubi viri fortis, vel, ut in antiquis nostris salutantur monu-
mentis, *EINHERIAR*, Monoheroës, vid. *EDDA Myhol.* 35. læ-
tam degebant vitam. Obiter notamus, quod plerique Seri-
ptores existiment, nomen *Vallhall* denotare casorum sedem:
nobis autem videtur idem convenientius deduci a *Val* seu
Bal, unde *Valler*, *Gualler* atque Gallorum *vaillant*, quod fortis
significat; adeoque *Vallhall* Martis alumnorum receptaculum
fuit, alias *Himfala-Othins*, *Aula Othini*, dictum. Alterum fu-
it *Gimle*, quod etiam *Vinguif* nuncupatur, quo ceteri viri,
qui placidis inclauerunt moribus, invitabantur. (f) Vi-
dimus Elysios Hyperboreorum campos, qui nec obscuras
Plutonis cavernas ignorarunt. Hæ dicebantur *Nifheim* at-
que *Nastrond* vel *Narstrond*, ubi HELA fame & rigidissimi
tormentis affligebat sicarios, adulteros & sceleratos, quin
& omnes ignavos & senio confectos in aulam *Eiud* vel *Oe-
tunda*

tunda (continuam mortisiam) exciperet, Vid. VOLUSPA Stropb. 36. seq. & EDDA Mythol. 49. p. 240; adeo felicitet veteribus fuit perivalum, quod homines non solum peccarent malis parrandis, verum etiam bonis omittendis. (g) Scilicet partim pugnando, partim etiam bibendo, edendo atque ludendo horas sefellerunt felices animæ. Qua blanda cogitatione RAGNARUS LODBROKUS, viperatum morsibus pane confectus, sese exhilarat, venturaque fata in hunc modum persequitur:

Heimboda meir thyser,

Invitant me Puellæ,

Sem fra Herians hollu

Quas Gradivi ex aula

Hest Othin miér sendar:

Mihi misit Othinus;

Gladt skal ek ol med Asum

Latus cerevisiam cum Asiaticis

I ondwege drecka

In supra fede bibam;

Lifs eru lidoar stunder

Vite præterierunt horæ,

Lægjande skal ek deya, hoc est: Ridens moriar.

Vid. Histor. Ragn. LODBROKII. (h) Defonctorum exercitatio
sie describit VIRGILIUS Aenea. Libr. VI. 641.

Pars in gramineis exercent membra palassis,

Contendunt ludo, & fulva luctamur arena:

Pars pedibus plaudunt choreus, & carmina dicunt.

Similiter CLAUDIANUS de Rapt. Proserp. Libr. II. p. 326.

Gentesque sepultæ

Luxuriant, epulisque vacant genitalibus umbra;

Grata coronati peragunt convivia manes.

Eruditissimo Domino AUCTORI.

Quot veterum nobis Sveonum monumenta supersunt;
Tot quoque virtutis sunt documenta probæ.
Quid debere DEO, nobis, aliisque putarunt,
Hoc Tua jam nosmet pagina terfa docet.
Non Tua se tollit dubio solertia nisu;
Secla priora canis, Teque futura canent.
Gratulor egregium Specimen, quod Apolline dignum,
Sit, voveo, Masis messis opima Tuis!

t. m. g.

ANDREAS BERGMARK.

STUDIORUM SUORUM MODERATORI,
D:no JOANNI HAQ. LENÆSIO.

Comperio tandem, Mi AMICISSIME LENÆSI, quid sedula illa plurimorum librorum lectio atque pertinaces vigiliae, quibus Te hoc tempore quotidie occupatum, saepet etiam exhaustum, vidi, portenderint; cum audio, Te in publicam lucem propediem editurum dissertationem de Disciplina Morali Veterum Hyperboreorum, Materiam elegisti, quæ Tuo maxime convenit ingenio: decet enim virtutis alumnus, virtutes Majorum saorum luculenter propone-re. Magnus hinc Te manet honos, major futurus, ubi quæ adhuc dicenda supersunt, & quæ salivam certe nobis movent, ad umbilicum duxeris. Interea ex intimo pectore tot commoda tantaque TIBI appreco præmia, quot quantum TUA sunt in me merita! Vale & amare perge

TUI

studiosissimum
PETRUM SAM. BUCHT.